

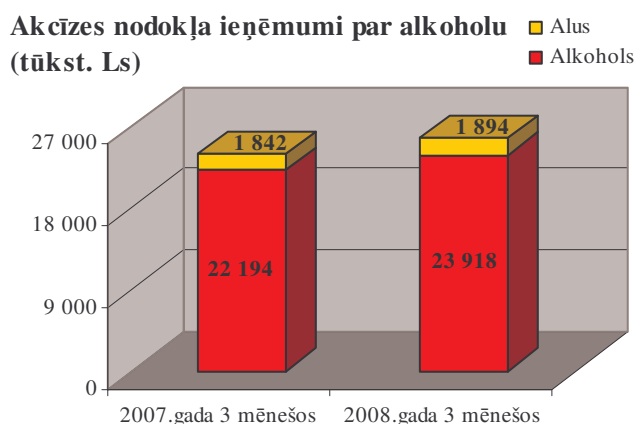
Alkohola aprīte 2008.gada 1.ceturksnī

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi

2008.gada akcīzes nodokļa ieņēmumu plāns 112,8 miljoni latu par alkoholiskajiem dzērieniem sastādīts ar būtisku palielinājumu pret 2007.gada faktiskajiem nodokļa ieņēmumiem – par alkoholiskajiem dzērieniem (neskaitot alu) gada laikā jāiekasē par 13% vairāk kā 2007.gadā, savukārt par alu – par 4% vairāk kā 2007.gadā.

Plāns ir stādīts, vadoties no 2007.gada alkohola aprītes tendencēm par alkohola patēriņa pieaugumu Latvijā, jo akcīzes nodokļa likmes alkoholam netiek paaugstinātas.

1.attēls

(skat. 2.pielikumu).

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā 2008.gada 1.ceturksnī:

- dominējošo īpatsvaru (83%) sastāda ieņēmumi par **pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem** (degvīnu, konjaku, alkoholiskiem kokteiļiem, u.c.), ko nodrošina salīdzinoši augstā akcīzes nodokļa likme salīdzinājumā ar citām dzērienu grupām piemērojamajām nodokļa likmēm, jo alkohola patēriņā minētie dzērieni sastāda 24%.

- 5,5% sastāda iekasētais nodoklis par **vīnu** un nepilnus 3% sastāda ieņēmumi par citiem **raudzētajiem dzērieniem**, ko nodrošina šo dzērienu atbilstošais īpatsvars kopējā alkohola patēriņā. Lai arī nodokļa likme nav sevišķi augsta (Ls 0,3 par vienu litru dabīgā vīna vai cita raudzētā dzēriena), tā tomēr ir optimāla, jo to īpatsvars gan akcīzes nodokļa ieņēmumos, gan dzērienu patēriņā ir aptuveni līdzvērtīgs.

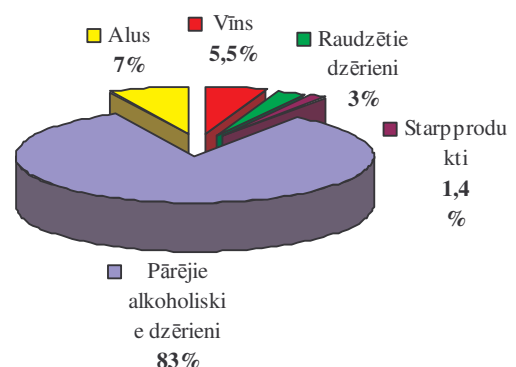
- 7% no kopējiem nodokļa ieņēmumiem par alkoholu šī gada pirmajā ceturksnī sastāda ieņēmumi par **alu**, lai arī alkoholisko dzērienu patēriņā alus aizņem 64% (skat. 12.attēlu). Šo lielo diferenci veicina zemā nodokļa likme alum.

2008.gada 1.ceturksnī akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholu ir **Ls 25,8 milj**, kas ir par 1,8 miljoniem latu jeb par 7% vairāk kā pērnā gada 1.ceturksnī.

Nodokļa ieņēmumu palielinājums par 7% salīdzinājumā ar pērnā gada 1.ceturksni skaidrojams ar alkohola realizācijas apjomu kāpumu par 6%, jo akcīzes nodokļa likmes alkoholam nav mainītas kopš 2006.gada janvāra

2.attēls

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūra par alkoholu 2008.gada 1.ceturksnī

2. Alkohola aprītē iesaistītie komersanti

2008.gada marta beigās:

- 101 komersantam bija 111 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai, kas ļauj alkoholiskos dzērienus saņemt un glabāt, piemērojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanu, tai skaitā 21 komersantam 25 akcīzes preču noliktavās ir atļautas tādas darbības ar alkoholu kā ražošana, apstrāde, pārstrāde un fasēšana;
- 49 komersantiem 52 akcīzes preču noliktavās bija tiesības veikt darbības ar alu, no kuriem 19 komersantiem – tiesības veikt alus ražošanu;
- četriem komersantiem, kuriem ir spēkā esošas licences apstiprināta tirgotāja darbībai, kas ļauj saņemt alkoholiskos dzērienus atliktajā nodokļu režīmā no dalībvalsts un pēc akcīzes nodokļa nomaksāšanas, nodarboties ar akcīzes preču vairumtirdzniecību;
- 166 komersantiem bija spēkā esošas licences alkoholisko dzērienu vairumtirdzniecībai, no kuriem 118 veic vairumtirdzniecības darbības ar alkoholiskiem dzērieniem, 97 komersanti veic vairumtirdzniecību ar alu;
- 4855 komersantiem (10 976 deklarētās darbības vietas) bija spēkā licences alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai;
- 264 speciālās atļaujas (licences) alus mazumtirdzniecībai, kurās deklarētas 352 darbības vietas.

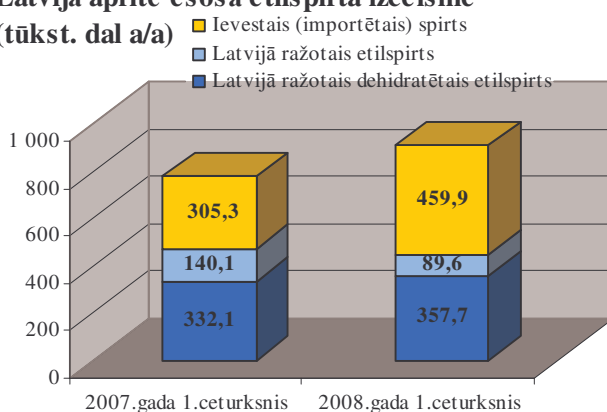
3. Spirta aprīte

Latvijā spirta aprīte tiek stingri reglamentēta saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, kas paredz ierobežotu spirta aprītē iesaistīto personu loku:

- etilspirta ražošana (tai skaitā arī apstrāde un pārstrāde) Latvijā 2008.gada pirmajā ceturksnī bija atļauta četriem komersantiem;
- etilspirta ievešanu, tai skaitā importu, 2008.gada pirmajā ceturksnī veikuši seši akcīzes preču noliktavu turētāji – alkoholisko dzērienu ražotāji.

3.attēls

Latvijā aprītē esošā etilspirta izcelsme (tūkst. dal a/a)

2008.gada 1.ceturksnī valstī saražoti 447,4 tūkst. dekalitru absolūtā spirta (dal a/a), kas ir par 5% mazāk kā pērnā gada pirmajā ceturksnī (skat. *2.pielikuma 2.tabulu*).

80% no valstī šī gada 1.ceturksnī saražotā spirta ir dehidratētais jeb bezūdens spirts, ko Latvijā ražo viens komersants. Praktiski viss (97%) dehidratētais spirts tūlīt pēc saražošanas tiek izvests uz Vāciju un Lietuvu.

Lai nodrošinātu pieprasījumu pēc spirta, Latvijā spirts tiek arī ievests – 2008.gada 1.ceturksnī valstī ievesti 459,9 tūkst. dal a/a etilspirta, kas par 51% pārsniedz pērnā gada attiecīgajā periodā ievestos spirta apjomus. Etilspirts Latvijā

tiek ievests no Krievijas, Ukrainas, Igaunijas, Nīderlandes un Francijas un galvenokārt tiek izmantots alkoholisko dzērienu ražošanā. 4.attēls

No kopējā 2008.g. 1.cet. valstī pieejamā etilspirta apjoma – **971 tūkst. dal a/a**, kas ir krājumi gada sākumā + saražots + ievests, (skatīt spirta aprītes bilanci 3.pielikumā):

- **52%** nosūtīti

uz citām ES dalībvalstīm – Lietuvu, Igauniju un Vāciju;

- alkoholisko dzērienu ražošanā izmantotais apjoms sastāda **23%**;

- **14%** izlietoti denaturēšanā un šim mērķim izmantotā spirta apjoms ir būtiski palielinājies (vairāk kā 18 reizes), jo šogad viens komersants uzsācis denaturētā spirta izvešanu no Latvijas uz Vāciju un Poliju. Šī gada 1.ceturksnī no Latvijas izvesti 76% no kopējā denaturētā spirta apjoma;

- citiem spirta patērētājiem nodotais apjoms ir samazinājies turpat uz pusi salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu, un kopējā izlietojumā īpatsvars sasniedz tikai **1,2%**.

4. Alkoholisko dzērienu ražošana

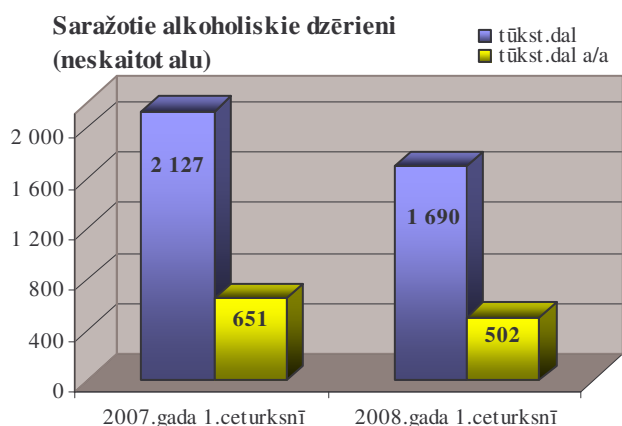
Alkoholisko dzērienu ražošana **2008.gada 1.ceturksnī** veikta 13 akcīzes preču noliktavās, vienā noliktavā veikta aromatizatoru un ekstraktu ražošana, divās – alkoholu saturošo ekstraktu un esenču fasēšana un izplatīšana. Minētie komersanti šī gada pirmajos divos mēnešos saražojusi **16,9 milj. litru alkoholisko dzērienu**.

Alkoholisko dzērienu ražošanā 2008.gada 1.ceturksnī izmantoti:

- **222 tūkst. dal a/a** gan Latvijā ražotā gan ievestā/importētā **etilspirta**, kas ir par 6% mazāk kā pērnā gada 1.ceturksnī;

- **282 tūkst. dal a/a spirtu saturošas izejvielas** (konjaka spirts, brendijs, degvīns, vīnmateriāli, aromatizatori, ekstrakti utml.), kas ir par 31% mazāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā.

5.attēls

2008.gada 1.ceturksnī

Latvijā kopumā saražoti 1690 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir par 21% mazāk kā pērnā gada 1.ceturksnī (skat. 4.pielikuma 1.1.tabulu).

45% no valstī saražotajiem alkoholiskajiem dzērieniem (neskaitot alu) 2008.gada 1.ceturksnī tika realizēti Latvijā, 42% tika eksportēti uz trešajām valstīm (pamatā uz Kanādu un ASV); pārējais alkohola

apjoms tika nosūtīts uz citām ES dalībvalstīm (galvenokārt Lietuvu, Kipru un Igauniju).

6.attēls

Latvijā ražoto dzērienu (neskaitot alu) sortimentā šī gada 1.ceturksnī kā ierasts dominē degvīns – 58%. Lai arī 87% no saražotā degvīna apjoma izvesti no Latvijas, degvīns no valstī ražoto dzērienu sortimenta ir populārākais dzērienu veids arī Latvijas patērētājiem.

Alkoholiskie kokteiļi saražoto dzērienu sortimentā sastāda 17%, un lielākoties visi arī tiek patērēti Latvijā.

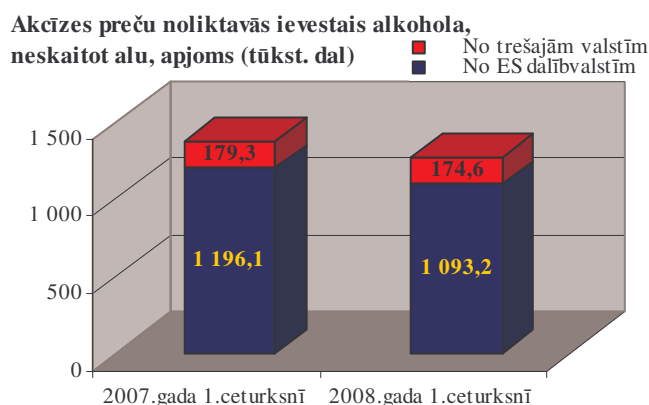
Raudzētie dzērieni ieņem stabilu vietu (7% īpatsvara) Latvijā ražoto dzērienu sortimentā un to apjomi būtiski nemainās gadu griezumā. Šī gada 1.ceturksnī no valsts izvesta aptuveni puse no saražotā apjoma.

Jāpiezīmē, ka dabīgo vīnu saražotie jeb fasētie apjomi šī gada 1.ceturksnī ir 3 reizes zemāki kā pērn attiecīgajā periodā. Arī dzirkstošā vīna ražošanas apjomi ir par 26% zemāki kā pērn. Pieaugums ražošanas apjomos vērojams vienīgi stiprināto vīnu grupā – par 2%.

5. Alkoholisko dzērienu ievēšana un imports

2008.gada 1.ceturksnī akcīzes preču noliktavās Latvijā kopumā no ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievesti 12,7 milj. litru alkoholisko dzērienu, kas ir par 8% mazāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā (skat. 4.pielikuma 1.2.tabulu).

7.attēls

86% alkoholisko dzērienu tiek ievesti no citām ES dalībvalstīm, pārējais tiek importēts no trešajām valstīm.

Puse no ES dalībvalstīm ievestā alkohola (neskaitot alu) ir dabīgais vīns, savukārt no trešajām valstīm ievestā alkohola sortimentā dominē stiprie alkoholiskie dzērieni.

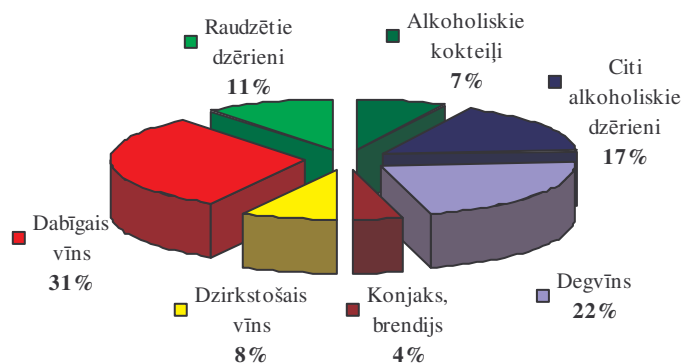
No akcīzes preču noliktavās ievestajiem alkoholiskajiem dzērieniem (neskaitot alu) 2008.gada 1.ceturksnī brīvā apgrozījumā patērīnam Latvijā izlaisti 839 tūkst. dal ievesto jeb importēto alkoholisko dzērienu, kas ir par 16% vairāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā (skat. 4.pielikuma 1.2.tabulu).

Ievesto un importēto alkoholisko dzērienu struktūrā, kas laisti brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā (neskaitot alu) 2008.gada 1.ceturksnī dominē dabīgi raudzētie dzērieni – dabīgie vīni (31%), pārējie raudzētie dzērieni un dzirkstošie vīni (īpatsvars attiecīgi 11% un 8%) un šo dzērienu grupās vērojams arī palielinājums salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgajiem rādītājiem – dzirkstošais vīns +35% un dabīgais vīns +9%.

Būtisks pieaugums salīdzinājumā ar pērnā gada 1.ceturkšņa rādītājiem vērojams arī degvīna un citu stipro jeb „spirtoto” dzērienu¹ grupās (degvīns +26%, alkoholiskie kokteiļi +68%, konjaks un brendijs +25%).

Pēdējā gada laikā vērojamas pieprasījuma izmaiņas par labu stiprajam alkoholam. Ievesto alkoholisko dzērienu sortimentā „spirtotie” dzērieni kopumā sastāda 50%, lai arī pērn pirmajā ceturksnī stipro dzērienu īpatsvars ievestajos dzērienos sastādīja 47%.

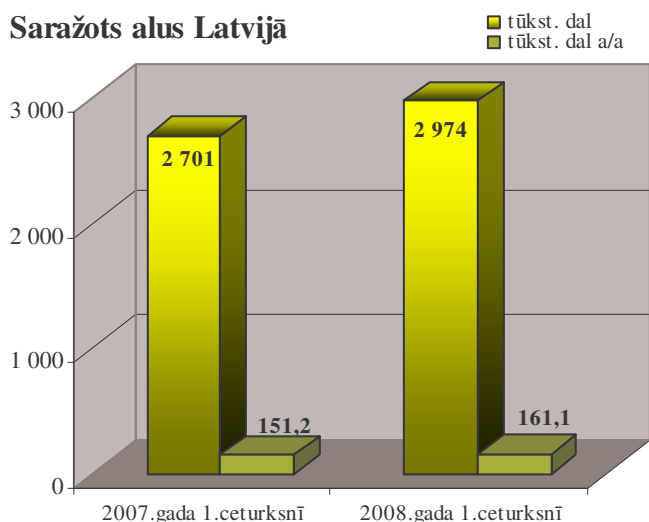
Ievesto/importēto dzērienu struktūra (neskaitot alu) % no daļ 2008.gada 1.ceturksnī

6. Alus aprīte

Alus ražošanu 2008.gada 1.ceturksnī veikuši 16 komersanti, kas kopumā saražojuši **29,7 milj. litru alus**. 9.attēls

Saražots alus Latvijā

2008.gada 1.ceturksnī alus Latvijā saražots **2974 tūkst. dal** apjomā, kas ir par 10% vairāk kā pērnā gada pirmajos mēnešos (skat. 5.pielikuma 1.tabulu).

Saskaņā ar alus ražotāju deklarēto informāciju, 79% no saražotā alus tika realizēts Latvijā. 2008.gada 1.ceturksnī Latvijas tirgū vietējā ražojuma alus apjomi ir tikai nedaudz (par 1%) lielāki kā pērnā gada attiecīgajā periodā.

Latvijā ražotā un vietējā tirgū realizētā alus vidējais stiprums sastāda 5,5 %.

No Latvijas šī gada pirmajā ceturksnī kopumā izvesti 9% no valstī saražotā alus, kas ir par 5% mazāk kā pērn tajā pat laika periodā. 70% no izvestā alus nonāk

¹ konjaks, brendijs, viskijs, liķieris, rums, uzlējumi, u.c.

Lietuvā un 18% Igaunijā. No Latvijas izvestā alus vidējais stiprums sastāda 4,6 tilpumprocentus.

10.attēls

No citām valstīm Latvijā alus tiek ievests salīdzinoši nelielos apjomos, kas pamatā saistīts ar to, ka Latvijā priekšroka tiek dota vietējā ražojuma alum.

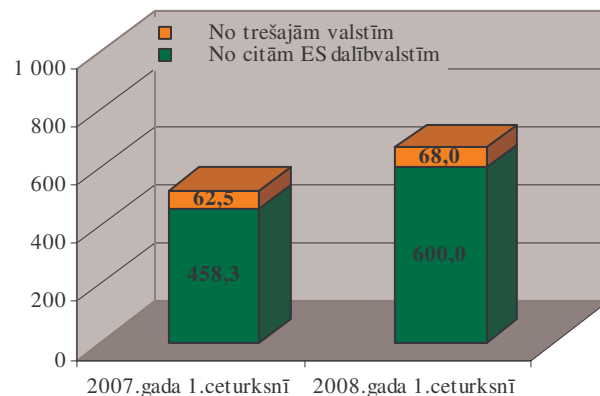
2008.gada 1.ceturksnī Latvijā ievesti **668 tūkst. dal**, pie tam 90% tiek ievesti no citām ES dalībvalstīm. Salīdzinājumā ar pērnā gada 1.ceturkšņa rādītāju, šogad ievestā alus apjomi palielinājušies par 28%.

Par 11% palielinājušies arī ievestā alus realizācijas apjomi Latvijas tirgū (skat. 5.pielikuma 2.tabulu), sasniedzot **533,6 tūkst. dal** atzīmi.

Kopumā gada sākumā vērojama tendence, ka ievestā un importētā alus apjomi pieaug straujāk kā Latvijā ražotā alus apjomi. Tomēr gada laikā šī situācija var mainīties, jo alus ir izteikti sezonāla prece, un vasaras mēnešos strauji pieaug gan alus ražošanas, gan realizācijas apjomi.

2008.gada 1.ceturksnī no Latvijas izvesti **296,8 tūkst. dal** alus, kas ir par 4% mazāk kā pērn (skat. 5.pielikuma 3.tabulu). 87% no izvestā apjoma ir Latvijā ražotais alus.

Alcīzes preču noliktavās ievestais alus apjoms (tūkst. dal)

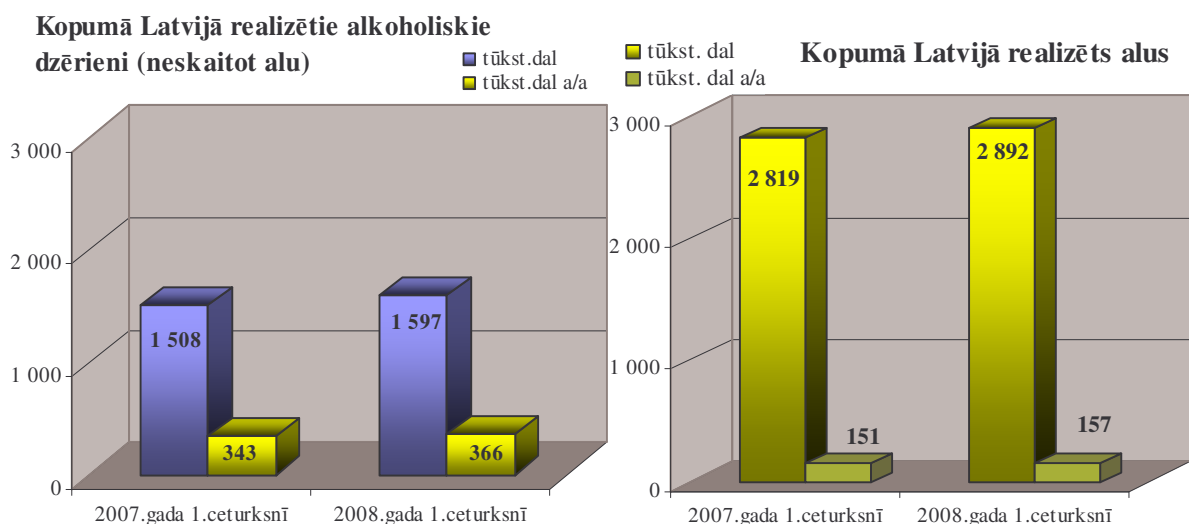

7. Alkohola kopējā realizācija Latvijā

Par kopējo alkohola realizāciju valstī var uzskatīt Latvijas alkoholisko dzērienu ražotāju un ievestās no ES dalībvalstīm un importētās no trešajām valstīm produkcijas novirzīšanu patēriņam Latvijā.

2008.gada 1.ceturksnī kopumā realizācijai Latvijā nodoti 16 milj. litru alkoholisko dzērienu un 29 milj. litru alus.

11.attēls

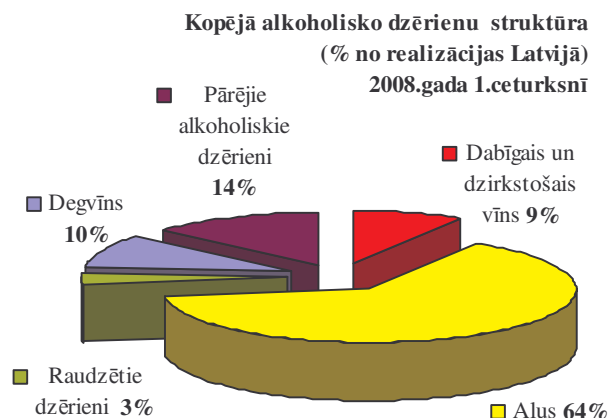
Alkoholisko dzērienu realizācijas apjomi (neskaitot alu) šī gada 1.ceturksnī salīdzinājumā ar pērno gadu palielinājušies par 6% (skat. 4.pielik 2.tabulu). Latvijā ražotās preces sastāda 48% no kopumā valstī šī gada pirmajos mēnešos realizētā apjoma, lai arī pērn Latvijas produkcija aizņēma 53% alkohola tirgus.

Alus ir izteikti sezonāla prece un tā apjomi ziemas mēnešos Latvijas tirgū ir stipri zemāki kā vasarā. Alus realizācijas apjomi šī gada 1.ceturksnī ir palielinājušies par 3% (skat. 5.pielikuma 2.tabulu). Alus realizācijas sortimentā viennozīmīgi dominē (82%) Latvijā ražotā produkcija.

12.attēls

2008.gada 1.ceturksnī 64% no valstī realizētā alkohola ir alus. Degvīns un pārējie „spirtotie” alkoholiskie dzērieni kopējā alkohola realizācijā 1.ceturksnī sastāda 24%. Savukārt visi pārējie dabīgi raudzētie dzērieni aizņem 12% īpatsvara kopējā dzērienu realizācijā.

Alkoholisko dzērienu apjomu izmaiņas pa dzērienu grupām redzamas 3.pielikuma 2.tabulā, savukārt 6. un 7.pielikumā iekļauti saraksti ar liekākajiem alkohola aprītē iesaistītajiem komersantiem šī gada 1.ceturksnī, kā arī ar populārākajiem alkoholiskajiem dzērieniem, kas šogad nonākuši tirdzniecības vietās Latvijā.

Alkohola patēriņa pastāvīgais kāpums pēdējos gados ir bijis diezgan straujš, attiecīgi veicinot arī akcīzes nodokļa ieņēmumu kāpumu. Tomēr šogad, ņemot vērā vispārējo ekonomisko situāciju, kad valsts attīstības tempi ir piebremzējušies, alkohola realizācijas apjomu pieaugums un attiecīgi arī akcīzes nodokļa ieņēmumi nebūs tik strauji augoši kā iepriekšējos gados.